

05.09.2025

Dnro 2501/03.04.04.04.11/2023

Asia

Kirkollisasiaa koskeva valitus

Valittaja

Sirpa Kuusela, Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän seurakunnan jäsenenä

Päätös, josta valitetaan

Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston päätös 2.11.2023 § 148

Yhteinen kirkkoneuvosto on 7.9.2023 (§ 115) päättänyt jatkaa Ilkon kurssikeskuksen alueen kaavaehtoisen esisopimuksen voimassaoloa 31.12.2025 saakka, hyväksyä liitteen mukaisen muutossopimusluonnoksen ja valtuuttaa kiinteistöjohtajan viimeistelemään ja allekirjoittamaan muutossopimuksen.

Yhteinen kirkkoneuvosto on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Sirpa Kuuselan oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Yhteisen kirkkoneuvoston päätökset on kumottava ja asia palautettava yhteisen kirkkoneuvoston käsiteltäväksi.

Yhteisen kirkkoneuvoston olisi tullut ottaa huomioon kirkkolain 3 luvun 3 §:n säännökset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Kiinteistökehitysyhtiön valintaan johtaneen kilpailutuksen perusteet eivät selviä pöytäkirjoista. Kilpailutusaineisto on puutteellinen. Kilpailutusasiakirjoista ei selviä, onko kilpailutus toteutettu hankintalain mukaisesti ja miten alustava tarjous on tullut ja miten se on vertautunut muihin tarjouksiin.

Esisopimuksen voimassaoloa jatkettaessa muutettiin ainoastaan sopimuksen kesto, mutta jätettiin päivittämättä sopimuksesta puuttuvat rakentamisen ja taloudellisten riskien ja hyväksytyn hiilineutraali kirkko -ohjelman asettamat

vaatimukset. Yhteisen kirkkoneuvoston olisi tullut varautua rakentamisen voimakkaan muutoksen aiheuttamiin riskeihin muuttaessaan sopimusta. Sopimuksen jatkaminen kahdella vuodella esti muiden kiinteistökehitysvaihtoehtojen tutkimisen. Seurakunta olisi voinut asettaa kiinteistökehittäjälle ja kaavoittajalle luonto- ja kulttuuriarvoihin liittyviä tavoitteita.

Lausunnot ja selitykset

Tampereen seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on antanut lausunnon.

Kuusela on antanut selityksen.

Kuusela on antanut täydennyksen, jossa on vaadittu, että hallinto-oikeus toimittaa katselmuksen Ilkon kurssikeskuksen alueella. Täydennyksessä on muun ohella todettu, että kohteesta olisi tullut järjestää uusi kilpailutus ja että sosiaalisten vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa on laiminlyöty.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus ei tutki täydennyksessä esitettyjä uusia valitusperusteita.

Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen katselmuksen toimittamisesta.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Kirkkolain 12 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Kuusela on täydennyksessään todennut, että kohteesta olisi tullut järjestää uusi kilpailutus ja että sosiaalisten vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa on laiminlyöty. Täydennys on saapunut hallinto-oikeudelle valitusajan päättymisen jälkeen, ja siinä esitetyt uudet valitusperusteet on jätettävä myöhässä esitettyinä tutkimatta.

Tutkituilta osin

Katselmuks

Kun otetaan huomioon jäljempänä esitettävät pääasiasratkaisun perustelut, katselmuksen toimittaminen ei ole tarpeen asian selvittämiseksi.

Seurakunnan jäsenten ja valtuutettujen tiedonsaantia koskevat valitusperusteet

Kirkkolain 3 luvun 3 §:ssä säädetään seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Seurakuntayhtymän harkinnassa on ollut, miten ja missä laajuudessa kirkkolain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja seurakuntayhtymän jäsenten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia toteutetaan. Säännös asettaa seurakuntayhtymälle yleisen velvollisuuden tiedottaa mielenkiintoa herättävistä vireillä olevista seurakunnan asioista, mutta ei sellaista yksittäisen asian käsittelyä koskevaa menettelyvaatimusta, jonka laiminlyöminen voisi johtaa asiassa tehdyn päätöksen kumoamiseen. Mainittu säännös ei myöskään velvoita tiedottamaan yhteisessä kirkkoneuvostossa vireillä olevasta asiasta valtuutetuille.

Päätöksen sisältöä koskevat valitusperusteet

Sovellettavat säännökset

Kirkkolain 12 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan kirkollisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on käytettävä toimivaltansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Kirkkojärjestyksen 6 luvun 1 §:n mukaan seurakuntayhtymän taloudenhoidossa on noudatettava hyvän taloudenhoidon periaatteita. Omaisuutta on hoidettava tuottavasti ja riskit halliten.

Esitetty selvitys ja oikeudellinen arviointi

Yhteisen kirkkoneuvoston 7.9.2023 tekemällä päätöksellä ei ole päätetty kiinteistökehityskumppanin valinnasta, vaan jo aikaisemmin valitun kumppanin kanssa tehdyn esisopimuksen jatkamisesta. Kiinteistökehityskumppanin valinnan perusteet tai valintamenettelyn lainmukaisuus eivät siten tule nyt vireillä olevan valitusasian yhteydessä arvioitaviksi.

Valituksenalaisen päätöksen perustelujen mukaan yhteinen kirkkoneuvosto on katsonut vuokrattavasta alueesta ja sillä olevista sopimuksessa määritellyistä rakennuksista luopumisen olevan tarkoituksenmukaista taloudellisilla perusteilla. Valituksenalaisen päätöksen perusteluista käy ilmi, että yhteinen kirkkoneuvosto on todennut sopimuksen voimassaolon jatkamisen tarkoituksenmukaiseksi vallitsevassa rakentamista koskevassa suhdanteessa sekä arvioinut rakennusalan suhdanteiden tulevia muutoksia. Esisopimuksen liitteenä oleva maanvuokrasopimuksen luonnos sisältää muun muassa määräykset vuokranmaksun vakuudeksi perustettavasta panttioikeudesta ja sopimusrikkomusten seuraamuksista. Asiassa ei ole ilmennyt, että

esisopimuksen hyväksymiseen liittyisi sellaista taloudellista riskiä, jonka ottamisesta yhteinen kirkkoneuvosto ei olisi harkintavaltansa rajoissa voinut päättää.

Yhteisen kirkkoneuvoston harkintavaltaan on kuulunut sen arvioiminen, onko sopimuksen voimassaoloaika jatkettaessa ollut tarpeen muuttaa sopimusta muilta osin. Kun otetaan huomioon, että kulttuuri- ja ympäristöarvoihin liittyvät seikat tulevat huomioon otettaviksi kaavoituksen ja rakennuslupamenettelyn yhteydessä, yhteisen kirkkoneuvoston ei voida katsoa käyttäneen harkintavaltansa väärin, kun se ei ole asettanut luonto- ja kulttuuriarvoihin liittyviä tavoitteita esisopimuksen voimassaolon jatkamisesta päättäessään. Valituskirjelmässä viitattu ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpidesuosituksia sisältävä strategia-asiakirja ei sisällä seurakuntayhtymää oikeudellisesti sitovia määräyksiä.

Asiassa ei ole osoitettu eikä asiassa esitetystä selvityksestä muutoinkaan käy ilmi, että yhteinen kirkkoneuvosto olisi käyttänyt harkintavaltansa muuhun tarkoitukseen kuin se on ollut käytettävissä. Yhteisen kirkkoneuvoston päätös ei ole lainvastainen valituksessa esitetyillä perusteilla. Kirkollisvalitusta ei voida tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kirkkolaki 3 luku 19 § 1 momentti
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 48 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (kirkollisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijä Tuomas Mustalahti

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jussi-Pekka Lajunen, Mika Paavilainen ja Kaija Laitanen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Sirpa Kuusela sähköinen asiointipalvelu / tavallinen tiedoksianto Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin (Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta) Oikeudenkäyntimaksun määräämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä tavalla.
Jäljennös maksutta	Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto, jonka on kirkkolain 12 luvun 13 §:n 3 momentin mukaisesti ilmoitettava päätöksestä. sähköpostitse

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
 Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
 Puhelinnumero: 029 56 42210
 Faksi: 029 56 42269
 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
 Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
 puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan.

Valituslupan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä syytä asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valituslupan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valitusaika luetaan siitä, kun ilmoitus päätöksestä on julkaistu asianomaisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valituslupan myöntämiseen on mainittu peruste

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15